

Årsberetning 2008

Finanskrisen gjorde at 2008 ble et svært utfordrende og spesielt år, også for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet.

Finanskrisen rammet hele finansnæringen og mange pensjonsordninger hardt. Også økonomien til Pensjonsordningen for apotekvirksomhet ble svekket gjennom 2008. Likevel unngikk ordningen å øke premiesatsen, både som følge av en meget god kapitaldekning før krisen inntraff og løpende tiltak på kapitalforvaltningen.

Ved inngangen til 2009 er det fortsatt høy usikkerhet i finansmarkedene. Svingningene er store. Økonomien i ordningen er derfor fortsatt anstrengt. Vi følger utviklingen nøye. Styret vil løpende vurdere behov for ytterligere tiltak som kan bidra til at ordningens kapitaldekning så snart som mulig kan komme på et tilfredsstillende nivå igjen.

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet er en lovfestet tjenstepensjonsordning for apotekere og ansatte i apotekene i Norge. Ved utgangen av 2008 var ansatte ved 636 apotek medlemmer i pensjonsordningen. Dette er 23 flere enn i 2007. Det var i alt 6.308 yrkesaktive medlemmer, 3.312 pensjonister som mottar pensjon og 5673 medlemmer med opptjente rettigheter i ordningen.

Ordningen administrerer flere typer pensjoner; alderspensjon, avtalefestet pensjon eller AFP, uførepensjon og pensjon til etterlatte. I tillegg kan alle medlemmer søke om gunstig lån til boligformål på inntil 1,2 millioner kroner.

Les mer om dette og mye annet i årsberetningen for 2008.

Styrets beretning

Generelt

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet er en lovfestet tjenstepensjonsordning for apotekere og ansatte i apotekene. Ordningen er opprettet i medhold av lov av 26. juni 1953 nr 11 om Pensjonsordning for apotekvirksomhet. Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD) har utarbeidet administrasjonsinstruks for Pensjonsordningen med bestemmelser om administrering av ordningen, herunder rammer for plassering av fondsmidlene.

Pensjonsordningen har ingen ansatte og administreres av Statens Pensjonskasse (SPK), Oslo. Styret bestod pr. 31.12.2008 av 5 medlemmer. I 2008 ble styret ledet av konstituert administrerende direktør i SPK, Kari Lund frem til 31. januar. Fra 1. februar 2008 er styret ledet av ny administrerende direktør i SPK, Finn Melbø. De øvrige styremedlemmene representerer HSH, Arbeidsgiverforeningen Spekter, Norges Farmaceutiske Forening og Farmasiforbundet. Styret i Pensjonsordningen har i 2008 hatt 6 styremøter og behandlet 40 saker.

Årsregnskapet er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift. Pensjonsordningen har pr. 31.12.2008 foretatt forsikringsmessige avsetninger i samsvar med lov av 26. juni 1953 nr 11 om Pensjonsordning for apotekvirksomhet.

Ved utgangen av 2008 var ansatte ved 636 apotek medlemmer i pensjonsordningen. Dette er en økning på 23 apotek i forhold til 2007. Pensjonsordningen omfatter ved utgangen av 2008 også medlemmer som er i andre stillinger knyttet til farmasien enn ansatte ved apotek. Det var i alt 6 308 aktive medlemmer og 3 312 løpende pensjonsforhold. Det er i 2008 innbetalt i alt 277,1 millioner kroner i premier og utbetalt 169,8 millioner kroner i pensjoner. Fakturert, men ikke innbetalt premie, utgjorde pr. 31.12.2008 i alt 79,9 millioner kroner.

Pensjonsordningen driver ikke virksomhet som påvirker det ytre miljø.

Videre har pensjonsordningen besluttet at den skal følge etiske retningslinjer som sikrer en sosialt ansvarlig kapitalforvaltning. Når det gjelder investeringer i enkeltaksjer, er det derfor besluttet at KLPs liste over ekskluderte selskaper er grunnlag for hvilke selskaper POA ikke skal investere i. Denne praksis er fulgt for 2008.

Styret har i 2008 gjennomført en strategiprosess i forbindelse med arbeidet med investeringsstrategi for 2009 - 2011 og utarbeidet forslag til oppdatert administrasjonsinstruks. I arbeidet med investeringsstrategien er det lagt vekt på hvordan ordningens investeringer i enda større grad enn tidligere kan tilpasses størrelsen på bufferkapitalen og utviklingen på passivasiden. Dette innebærer en dynamisk aktivaallokering hvor den strategiske allokeringen av midler vurderes oftere enn tidligere og eventuelt endres gjennom året. Styret har besluttet en fremdriftsplan for implementering av investeringsstrategien 2009 - 2011. I arbeidet med forslag til oppdatert administrasjonsinstruks, har det vært et mål å forenkle dagens instruks og basere den på henvisninger til bestemmelsene som gjelder for private pensjonskasser. Styret har oversendt forslaget til ny administrasjonsinstruks til FAD.

Finansiell risiko

Styret har vedtatt en investeringsstrategi med klare rammer for hvilken risiko som skal kunne tas, og hvilke investeringer som skal kunne foretas. Strategien innebærer at kapitalen plasseres ut fra et langsiktig perspektiv og med moderat risiko. Aksjeandelen inkludert aksjefond og hedgefond pr. 31.12.2008 var 18 % målt i forhold til den totale forvaltningskapitalen. Investeringsstrategien og fullmaktsstrukturen gir etter styrets vurdering god kontroll med forvaltningen av ordningens midler. Ved inngangen til 2008 var durasjonen (gjenværende løpetid) for rentepapirene som inngår i omløpsporteføljen, på det vedtatte strategiske nivået. Basert på en vurdering av at risikoen for renteoppgang hadde økt relativt til risikoen for rentenedgang, valgte pensjonsordningen å redusere durasjonen i omløpsporteføljen mot slutten av 2008. Lav durasjon reduserer kursrisikoen knyttet til disse rentepapirene. Denne lavere durasjonen er videreført inn i 2009.

Porteføljen av anleggsobligasjoner er økt i 2008, blant annet ved å redusere andelen obligasjoner i omløpsporteføljen. Dette har bidratt til å redusere kursrisikoen i porteføljen ytterligere, samtidig som det har økt den gjenstående løpetiden i den totale obligasjonsporteføljen. Økningen i anleggsporteføljen er gjort til rentenivåer på mellom 6 % og 7 %.

Forsikringsrisiko

Risikostyringen på investeringssiden og risikostyringen knyttet til de forsikringstekniske avsetningene ses i sammenheng. De forsikringstekniske avsetningene er forpliktelser med lang tidshorison og generelt bør investeringer i rentepapirer som inngår i omløpsporteføljen, ha lang durasjon (lang gjenværende løpetid). Det vises til nærmere omtale av durasjonen under finansiell risiko over.

Premiesatsen har vært uendret på 13,6 % av pensjonsgrunnlaget i hele 2008. Premien fordeles mellom arbeidstakere og arbeidsgivere slik at arbeidstakerne betaler en premie på 2,5 % av pensjonsgrunnlaget mens arbeidsgiverne betaler en premie på 11,1 % av pensjonsgrunnlaget.

Det forsikringstekniske oppgjøret for 2008 er basert på tariffen K1963. Styret har som målsetning å innføre den nye tariffen K2005 med virkning fra 1.1.2010. Innføring av ny tariff innebærer en økonomisk belastning for pensjonsordningen.

Resultat

2008 var et svært turbulent år i finansmarkedene, med kraftig fall i verdens aksjemarkeder og fallende eiendomspriser. Dette gjenspeiles i pensjonsordningens regnskap for 2008. Årets resultat viser et underskudd på 65,6 millioner kroner. Netto resultat knyttet til finansielle eiendeler er negativt med 359 millioner kroner, inkludert endring i urealiserte gevinster og tap. Underskuddet kan særlig relateres til negativ avkastning på investeringer i norske aksjer og

utenlandske aksjefond samt negativ avkastning på investering i eiendomsfond. Den aktive forvaltningen bidro også negativt til avkastningen i 2008. Sikring av de utenlandske aksjeinvesteringene bidro imidlertid positivt ved å redusere effekten av kursfall i 2008. Norske rentepapirer bidro med positiv avkastning i 2008. Ved inngangen til 2008 var den effektive renten på porteføljen av omløpsobligasjoner i underkant av 5 %. Fallende rentenivå mot slutten av året ga kursgevinst på rentepapirer i omløpsporteføljen.

Det er bokført en netto reduksjon i pensjonsforpliktelsene (premiereserven) i 2008 på totalt 119 millioner kroner. I de forsikringsmessige avsetningene har det tidligere vært foretatt en avsetning til fremtidig uttak av AFP. Dette har vært en avsetning som det ikke er krav om for øvrige pensjonsordninger som er underlagt Forsikringsvirksomhetsloven. Det er med virkning for 2008 besluttet å løse opp den delen av reserven som er knyttet til de medlemmene som kan ta ut AFP fra 2011 og fremover. Oppløsningen av denne reserven er beregnet å utgjøre ca 237 millioner kroner, inkludert oppløsning av tilhørende administrasjonsreserve.

Med virkning fra 1.1.2007 ble det vedtatt endringer i Lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet. Basert på innstilling fra styret i 2007, ble ikrafttredelsestidspunktet for bestemmelsen om fastsettelse av maksimalt pensjonsgrunnlag til 10 ganger grunnbeløpet i folketrygden (G) satt til 1.1.2008. Pensjonsplanendringen til 10 G har medført økte økonomiske forpliktelser for pensjonsordningen med i alt ca 38 millioner kroner og er belastet regnskapet i 2008 som en engangseffekt.

Fra 1.1.2008 er det beregnet merverdiavgift på deler av det vederlaget som Statens Pensjonskasse mottar for administrasjon av Pensjonsordningen for apotekvirksomhet. Pensjonsordningen for apotekvirksomhet er ikke i en posisjon hvor de kan kreve fradrag for den inngående merverdiavgiften. Den økte kostnaden som følge av dette er anslått å utgjøre ca 3,3 millioner kroner i 2008.

Pensjonene ble i 2008 regulert med 5,2 %.

Årets underskudd utgjør 65,6 millioner kroner og dekkes av overføring fra annen opptjent egenkapital.

Økonomisk stilling

Pensjonsordningen har pr. 31.12.2008 en forvaltningskapital på 4 262 millioner kroner hvorav ca. 67 % er plassert i obligasjoner, 18 % i aksjer, aksjefond og hedgefond, 5 % i bygninger og faste eiendommer, 3 % i utlån og 5 % i bankinnskudd.

Pr. 31.12.2008 utgjør annen opptjent egenkapital 393,1 millioner kroner. Dette er en reduksjon på 65,6 millioner kroner fra 2007. Det er ikke lovpålagte krav til egenkapital for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet. Styret mener imidlertid at det er hensiktsmessig for pensjonsordningen å beregne kapitaldekningskrav etter lignende regler som gjelder for private pensjonskasser. Pr 31.12.2008 utgjør beregnet kapitaldekningskrav 136,6 millioner kroner. Dette er beregnet i henhold til kravene som gjelder for private pensjonskasser og skal dekkes innenfor annen opptjent egenkapital.

Pr 31.12.2008 utgjør fri egenkapital utover kapitaldekningskravet 256,5 millioner kroner. Fri egenkapital tilsvarer ordningens overdekning og representerer premier utover det som er nødvendig for å dekke pensjonsordningens forpliktelser. Ved inngangen til 2008 var det avsatt urealiserte kursgevinster på 90,2 millioner kroner i verdipapirporteføljen til kursreguleringsfond. Kursreguleringsfondet er en buffer mot eventuelle fremtidige kursfall. Som følge av utviklingen i verdipapirmarkedene i 2008, er det ingen netto urealisert kursgevinst avsatt til kursreguleringsfondet pr. 31.12.2008. Pr. 31.12.2008 utgjør bufferkapitalen, som består av annen opptjent egenkapital utover kapitaldekningskravet og kursreguleringsfond, i alt 256,5 millioner kroner. Dette tilsvarer 6,0 % av totalkapitalen.

Oppsummering

Årsregnskapet for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet gir etter styrets oppfatning tilfredsstillende informasjon for å bedømme resultatet av pensjonsordningens virksomhet i 2008 og den økonomiske stillingen ved utgangen av året.

Det har vært en svekkelse av ordningens økonomi i 2008. Styret er imidlertid av den oppfatning at ordningens økonomi pr. 31.12.2008 er tilfredsstillende basert på de forutsetningene som er lagt til grunn for regnskapet for 2008.

Styret ser at situasjonen i finansmarkedene i 2009 er slik at det vil være store utfordringer knyttet til å oppnå tilfredsstillende avkastning på pensjonsordningens verdipapirportefølje. Likevel mener styret at dagens økonomiske situasjon sammen med gjennomførte tiltak gir et godt grunnlag for å sikre pensjonsordningens økonomi. Forutsetningen om fortsatt drift er således til stede. I lys av de usikkerheter vi ser, spesielt i finansmarkedene, vil styret foreta en løpende vurdering av behovet av eventuelle ytterligere tiltak for å sikre ordningens økonomi.

Oslo, 23. april 2009

Finn Melbø
Bjørn Myhre
Edvin Alten Aarnes
Kim Nordlie
Kjell Hundven

Om pensjonsordningen

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet ble opprettet i 1953. Lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. trådte i kraft 1.6.1953 og ble sist endret i desember 2006.

Apotekere og fast ansatte i apotek har rett og plikt til medlemskap i pensjonsordningen dersom de har en gjennomsnittlig arbeidstid på minst 15 timer per uke. Ansatte ved vaktapotek må ha en lønn som minst tilsvarer tarifflønnen til ansatte som jobber 15 timer per uke i dagtjeneste.

Medlemmer

Etter vedtak i det daværende Sosialdepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet, er også personalet ved Apotekforeningen, Norges Farmaceutiske Forening, Farmasiforbundet, og enkelte andre stillinger med tilknytning til farmasifaget, omfattet av pensjonsordningen.

Pensjonsordningen har 6 308 aktive medlemmer og 3 312 pensjonister. Medlemmene fordeler seg, som vist i tabellen under, på forskjellige stillingskategorier. Aldersgrensen er 70 år. Fra 67 år er man sikret en alderspensjon på 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. I tillegg er det mulig å gå av med avtalefestet pensjon (AFP) fra fylte 62 år.

Medlemmer i stilling etter stillingskategori pr. 31.12.2008

Stilling	Menn	Kvinner	Totalt
Apoteker	62	66	128
Provisor	114	419	533
Farmasøyt	22	113	135
Reseptar	81	960	1 041
Laborant	5	2	7

Apotektekniker	91	3 712	3 803
Kontoransatt	70	112	182
Bud, sjåfør	13	1	14
Rengjøringsassistent	1	97	98
Bestyrer	4	16	20
Driftskonsesjonær	126	197	323
Diverse	13	11	24
Totalt	602	5 706	6 308

Administrasjon

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet administreres gjennom Statens Pensjonskasse, som holder til i Slemdalsveien 37 i Oslo.

Det er oppnevnt et eget styre, som er pensjonsordningens besluttede organ. Styret består av administrerende direktør i Statens Pensjonskasse, som leder styret, og fire andre medlemmer med personlige varamenn.

Styret oppnevnes av departementet for fire år om gangen etter innstilling fra arbeidsgiverforeningene ved HSH og Spekter, og arbeidstakerforeningene ved Norges Farmaceutiske Forening og Farmasiforbundet. Av de oppnevnte medlemmer skal to representere arbeidsgiverne, mens farmasøytisk- og teknisk personale har en representant hver.

Styret har i 2008 bestått av

- Leder Finn Melbø - Statens Pensjonskasse
- Direktør Kim Nordlie - HSH
- Direktør Bjørn Myhre - Arbeidsgiverforeningen Spekter
- Generalsekretær Edvin Alten Aarnes - Norges Farmaceutiske Forening
- Generalsekretær Kjell Hundven - Farmasiforbundet

Følgende personer har vært varamedlemmer til styret i 2008

- Rune Huse Kristoffersen, personlig varamedlem for Finn Melbø
- Per Helge Engeland, personlig varamedlem for Kim Nordlie
- Stein Gjerding, personlig varamedlem for Bjørn Myhre
- Anne Markestad, personlig varamedlem for Edvin Alten Aarnes
- Berit Regland, personlig varamedlem for Kjell Hundven

Pensjon

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet administrerer flere typer pensjoner: alderspensjon, avtalefestet pensjon eller AFP, uførepensjon og etterlattepensjon.

Alderspensjon

Alderspensjon fra Pensjonsordningen for apotekvirksomhet utbetales når en arbeidstaker slutter i arbeid ved oppnådd pensjonsalder. Pensjonsordningen har en regel om garantert brutto pensjonsnivå, som gjør at pensjonen vanligvis utgjør minst 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Aldersgrensen i pensjonsordningen er 70 år.

Pensjonsgrunnlaget tilsvarer vanligvis den faste lønnen arbeidstakeren har idet

han eller hun fratrer sin stilling, opp til 10 ganger folketrygdens grunnbeløp (G). Dersom arbeidstakeren har arbeidet deltid, vil imidlertid pensjonsgrunnlaget, og dermed pensjonen, bli redusert tilsvarende ved at vi regner ut en gjennomsnittlig stillingsstørrelse.

Dersom medlemskapet i pensjonsordningen har vart kortere enn full pensjongivende opptjeningstid, det vil si 30 år eller 360 måneder, vil pensjonen også bli redusert tilsvarende.

Avtalefestet pensjon

Medlemmer i pensjonsordningen kan ha rett til avtalefestet pensjon fra fylte 62 år. Avtalefestet pensjon (AFP) er en førtidspensjonsordning som gir eldre arbeidstakere rett til å gå av med pensjon før aldersgrensen.

Loven om avtalefestet pensjon fra fylte 62 år trådte i kraft 1.7.1999. Det er alltid folketrygdens regelverk som gjelder når medlemmet er mellom 62 og 65 år. Størrelsen på pensjonen fra 62 år tilsvarer som regel den alderspensjonen man ville fått fra folketrygden ved fylte 67 år, pluss et AFP-tillegg på 1 700 kroner per måned.

Fra fylte 65 år beregnes avtalefestet pensjon enten etter reglene i folketrygden, eller etter Pensjonsordningen for apotekvirksomhets beregningsmetode for alderspensjon. Fra fylte 65 år foretar pensjonsordningen en sammenligning mellom disse to beregningsmetodene, og det er den høyeste av pensjonene som kommer til utbetaling. Avtalefestet pensjon omfatter ikke apotekere som selv eier apoteket.

Uførepensjon

Uførepensjon kan innvilges medlemmer som på grunn av sykdom eller skade må slutte i arbeid før stillingens aldersgrense. Pensjonen kan ytes midlertidig eller permanent, og for hele eller deler av stillingen.

Full uførepensjon utgjør 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. For uførepensjonister medregnes også den opptjeningstiden vedkommende kunne oppnådd ved å fortsette i stillingen fram til aldersgrensen.

Uførepensjon skiller seg også fra alderspensjon ved at man fastsetter pensjonen i forhold til stillingsstørrelsen på det tidspunkt uførheten oppstår.

Etterlattepensjon

Ved dødsfall kan et medlems etterlatte, dersom de oppfyller visse vilkår, ha rett til etterlattepensjon. Ektefelle/registrert partner og barn vil dermed kunne sikres en viss inntekt.

Til og med år 2000 utgjorde etterlattepensjonen for ektefeller og registrerte partnere 60 prosent av den pensjonen avdøde ville fått utbetalt ved aldersgrensen for stillingen. Etterlattepensjon til barn utbetales etter en proSENTSATS av

ektefellepensjonen. Procentsatsen avhenger blant annet av antall barn.

Fra og med 1.1.2001 ble det innført helt nye og forutsigbare regler for beregning av etterlattepensjoner. Ved innføringen av de nye reglene gikk etterlattepensjonsordningen over fra å være en bruttoordning, som de andre pensjonene i POA, til å bli en nettoordning. Etter de nye reglene skal etterlattepensjonen, både ektefellepensjon og barnepensjon, beregnes som en fast procentsats av avdødes pensjonsgrunnlag. Etterlattepensjon beregnet etter de nye reglene skal verken inntektsprøves eller samordnes.

De nye nettoreglene gjelder imidlertid ikke alle. Vi vil derfor i lang tid ha overgangsordninger som gjør at det gamle regelverket, eller bruttoordningen, fortsatt vil bli brukt i mange tilfeller.

Samordning med folketrygden

Alle pensjonstypene, med unntak av etterlattepensjon etter reglene fra 1.1.2001, samordnes med ytelser fra andre offentlige pensjons- og trygdeordninger. Ytelsene i folketrygden er årsak til det vesentligste av samordningsfradragene. Endringer i folketrygdens satser har derfor stor betydning for fradragets størrelse.

Overføringsavtalen

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet omfattes av overføringsavtalen som er inngått mellom de fleste offentlige pensjonsordningene i Norge. Det betyr at medlemmer som tidligere har opptjent pensjonsrettigheter i for eksempel Statens Pensjonskasse, vil få disse medregnet i pensjonen fra oss, eller omvendt.

Fra 1.2.2003 er overføringsavtalen opphørt for nye medlemmer i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, og for medlemmer som sluttet før denne datoen med mindre enn seks måneders opptjeningstid. For disse medlemmene vil rettigheter opptjent i de ulike ordningene bli fastsatt i hver enkelt ordning, de vil ikke bli slått sammen.

De som per 1.2.2003 var omfattet av overføringsavtalen, vil beholde rettigheter etter den tidligere gjeldende avtalen.

Oppsatte pensjoner

Arbeidstakere som slutter helt i medlemsberettiget stilling uten å gå over på pensjon, har rett til oppsatt pensjon. En oppsatt pensjon utbetales ved stillingens aldersgrense, eller ved innvilget alders- eller uførepensjon fra folketrygden. Retten til oppsatt pensjon forutsetter at den samlede opptjeningstiden er minst tre år.

Per 31.12.2008 var det 5673 personer som hadde fratruddt sin stilling før oppnådd pensjonsalder.

Lån

Alle medlemmer i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet kan søke om inntil 1,2 millioner kroner i boliglån.

Lånet skal være sikret ved pant i fast eiendom eller i boligens adkomstdokumenter. Medlemmene kan søke om lån til kjøp av egen bolig, utvidelse eller ombygging av egen bolig, og til refinansiering av boliglån.

31.12.2008 var rentesatsen for boliglån 6,50 prosent.

Ved utgangen av 2008 fordelte låneporteføljen seg slik:

	Antall lån	Beløp i kroner
--	-------------------	-----------------------

Lån til bolig	331	107 187 770
Statsgaranterte boliglån	13	8 705 608
Lån til apoteklokaler	4	3 710 700
Totalt	348	119 604 078

Statistikk

Bestandsstatistikk

Antall, alle pensjonsarter						
Pensjonsart	Menn	%	Kvinner	%	Totalt	%
Ordinær alderspensjon	188	40,7	1 413	49,6	1 601	48,3
Avtalefestet pensjon	20	4,3	181	6,4	201	6,1
Uførepensjoner	46	10,0	1 117	39,2	1 163	35,1
Ektefellepensjoner	191	41,3	132	4,6	323	9,8
Barnepensjoner	17	3,7	7	0,2	24	0,7
Alle pensjonsarter	462	100,0	2 850	100,0	3 312	100,0

Utbetalte pensjoner 2008 (beløp i millioner kroner)							
Pensjonsart		Brutto utbetalt	%	Sammordnings- fradrag	%	Netto utbetalt	%
Alderspensjon og AFP	Menn	57,3	14,0	31,7	13,3	25,6	14,9
	Kvinner	193,0	47,1	104,4	43,9	88,6	51,5
	Totalt	250,3	61,1	136,1	57,2	114,2	66,4
Uførepensjon	Menn	5,7	1,4	3,9	1,7	1,7	1,0
	Kvinner	126,2	30,8	83,7	35,2	42,5	24,7
	Totalt	131,9	32,2	87,6	36,9	44,2	25,7
Ektefellepensjon	Enkemenn	6,0	1,5	4,0	1,7	2,0	1,1
	Enker	20,3	5,0	10,1	4,2	10,2	6,0
	Totalt	26,3	6,5	14,1	5,9	12,2	7,1
Barnepensjon	Menn	0,985	0,2	0,0	0,0	0,985	0,6
	Kvinner	0,355	0,1	0,0	0,0	0,355	0,2
	Totalt	1,340	0,3	0,0	0,0	1,340	0,8
Alle pensjonsarter	Menn	69,9	17,1	39,7	16,7	30,3	17,6
	Kvinner	339,9	82,9	198,2	83,3	141,7	82,4
	Totalt	409,8	100,0	237,9	100,0	172,0	100,0

Alderspensjon fordelt på aldersgrenser

Aldersgrenser	Menn	Kvinner	Totalt
65 år	0	291	291
68 år	81	1 010	1 091
70 år	127	293	420
Totalt	208	1 594	1 802

Uførepensjon, fordelt på uføregrad

	Menn	Kvinner	Totalt
<=25 %	1	92	93
26 - 50 %	12	279	291
51 - 75 %	1	60	61
76 - 99 %	0	20	20
100 %	32	666	698
Totalt	46	1 117	1 163

Bevegelsesstatistikk**Alders- og tidligpensjon**

	Menn	Kvinner	Totalt
Bestand 31.12.2007	209	1 496	1 705
Samlet tilgang	12	135	147
Samlet avgang	13	37	50
Bestandsøkning i 2008	-1	98	97
Bestand 31.12.2008	208	1 594	1 802

Uførepensjon

	Menn	Kvinner	Totalt
Bestand 31.12.2007	45	1 068	1 113
Samlet tilgang	10	194	204
Samlet avgang	9	145	154
Bestandsøkning i 2008	1	49	50
Bestand 31.12.2008	46	1 117	1 163

Ektefellepensjon

	Menn	Kvinner	Totalt
Bestand 31.12.2007	176	132	308
Samlet tilgang	28	11	39
Samlet avgang	13	10	23
Bestandsøkning i 2008	15	1	16
Bestand 31.12.2008	191	133	323

Barnepensjon

	Menn	Kvinner	Totalt
Bestand 31.12.2007	18	8	26

Samlet tilgang	0	1	1
Samlet avgang	1	2	3
Bestandsøkning i 2008	-1	-1	-2
Bestand 31.12.2008	17	7	24

Kapitalforvaltning

Fondsmidlene til Pensjonsordningen for apotekvirksomhet utgjør 4,17 milliarder kroner per 31.12.2008. Det er en nedgang på 255,7 millioner kroner. Årsaken er et svært utfordrende og spesielt 2008 preget av finanskrisen.

Den langsiktige målsetningen med kapitalforvaltningen i pensjonsordningen er å oppnå så høy avkastning som mulig innenfor en ramme der pensjonsordningen er trygg på å tilfredsstillende pensjonsforpliktelsene. Fordelingen av pensjonsordningens midler har endret seg betydelig de senere år og reflekterer i dag en målsetting om godt langsiktig avkastningspotensial kombinert med en stor grad av diversifisering (spredning av risiko på ulike aktiva).

Resultater og markeder

2008 var et svært uvanlig år i verdipapirmarkedene. Ikke på flere generasjoner har vi opplevd lignende turbulens og negativ utvikling. Som avkastningstabellen nedenfor viser, var renteinvesteringer, utlån og bankinnskudd de eneste aktivaklassene som ga positiv avkastning. Vanligvis vil en god diversifisering på ulike aktivaklasser, som POAs portefølje etter hvert har fått, gi et positivt bidrag til totalavkastningen i urolige tider. I etterpåklokskapens lys må vi innse at når tidene blir tilstrekkelig urolige, faller det meste i verdi, unntatt det aller sikreste, som er statsobligasjoner.

Avkastningen på pensjonsordningens midler i 2008 er -8,02 prosent. Tabellen under viser avkastning og referansevekt for investering i de ulike aktivaklassene.

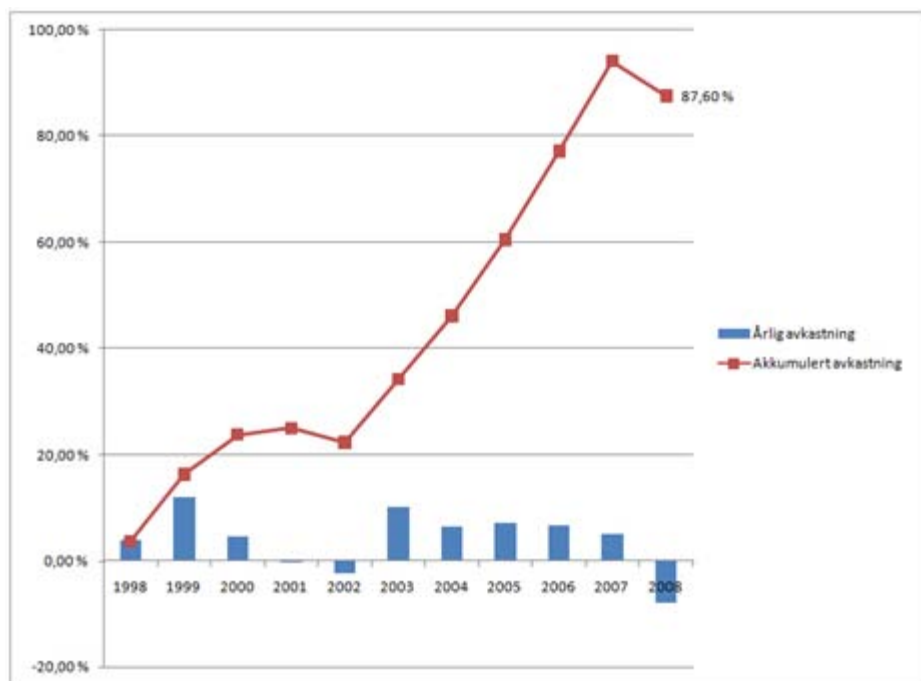
Aktivaklasse:	Ref. vekt	Avkastning
Renteinvesteringer	62,0 %	7,07 %
Norske aksjer	6,0 %	-53,24 %
Aksjer utland (lokal valuta)*	14,0 %	-42,11 %
Eiendom	5,0 %	-15,67 %
Hedgefond (lokal valuta)*	5,0 %	-17,83 %
Utlån til medlemmer	3,0 %	5,82 %
Bankinnskudd	5,0 %	5,72 %

* Pensjonsordningen valutasikret ca 80 prosent av all valutaeksponering mot Euro og USD gjennom store deler av året. I siste kvartal ble risikoen redusert ytterligere ved at vi sikret 100 prosent av all valutarisiko. Bidraget fra sikringene er tatt med i totalavkastningen.

Referanseindeksen (FORKLAR) viser en avkastning på -5,57 %, slik at mindreakstningen for året kom på 2,45 %. Årsakene til dette er flere. Både hedgefondene og eiendomsfondet har gitt lavere avkastning enn sine referanseindekser. Også den interne forvaltningen har gitt mindreakstning dette året. Noe av differansen skyldes at vi besluttet å sikre all valutaeksponering mot slutten av året, noe det ikke er tatt hensyn til i referanseavkastningen. Korrigert for dette ville referanseavkastningen vært om lag 0,95 % -poeng lavere enn referanseindeksen, og dermed redusert mindreakstningen tilsvarende.

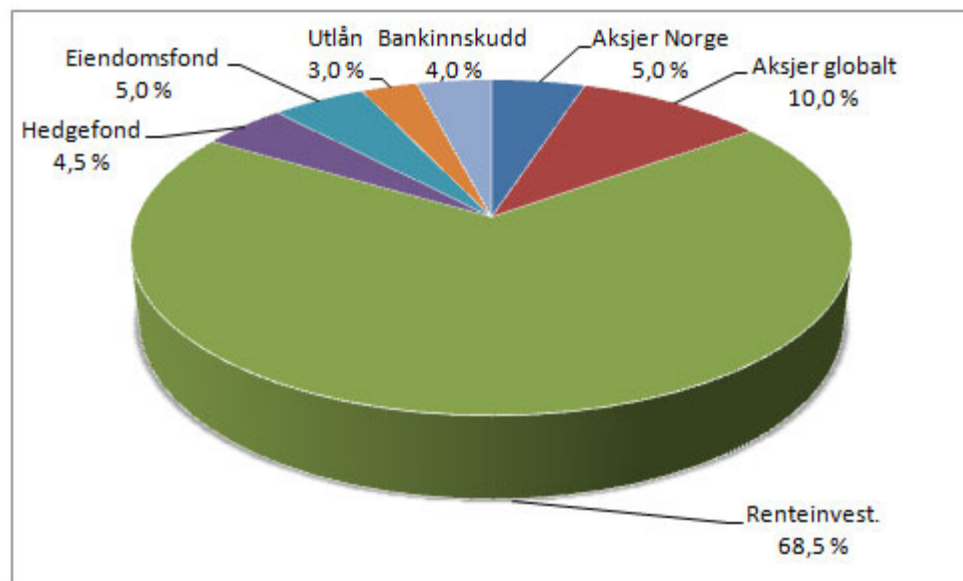
Siden forrige nedgangskonjunktur i 2002, har kapitalforvaltningen for POA fra 2003 til 2007 gitt en akkumulert totalavkastning på 35,3 prosent. Dette bidro til at POA ved inngangen til 2008 hadde en så god bufferkapitalsituasjon at pensjonskassen ikke hadde behov for å innkalle tilleggskapital, på tross av sterkt negativ kapitalavkastning i 2008. Inklusiv avkastningen i 2008, er akkumulert totalavkastning for POA siste 10 år 41,3 prosent. Som det fremgår av

grafen, utgjør dette hele 87,6 prosent inklusiv rentes rente effekt.

Aktivaallokering 2009

Referanseportefølje for 2009 vedtatt av styret i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet er vist i figuren under.

Denne fordeling av midlene er begrunnet ut fra målsettingen om å skape så høy avkastning som mulig innenfor de rammene som ordningens risikoevne tillater. SPK Kapitalforvaltning vil som vanlig prøve å oppnå meravkastning utover avkastningen på referanseporteføljen gitt de risikorammer forvaltningen er gitt.

Regnskap

Teknisk regnskap

2008

Premieinntekter

Premieinntekter (note 15) 284 982 179

Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen

Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler 175 333 407

Netto driftsinntekt fra eiendom 11 278 531

Verdiendringer på investeringer - 240 953 417

Realisert gevinst og tap på investeringer - 277 444 612

Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen (note 18) -331 786 091

Forsikringsytelser

Utbetalte pensjoner (note 16) 169 806 817

Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser

Endring i premiereserve (note 11) -118 728 042

Endring i kursreguleringsfond -90 208 055

Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser (note 19) -208 936 097

Forsikringsrelaterte driftskostnader

Forvaltningskostnader 14 729 480

Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader (note 17) 18 859 185

Sum forsikringsrelaterte driftskostnader 33 588 665

Resultat av teknisk regnskap -41 263 296

Ikke-teknisk regnskap

Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen

Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler 14 647 146

Netto driftsinntekter fra eiendom 942 195

Verdiendringer på investeringer -20 128 964

Realisert gevinst og tap på investeringer -23 177 395

Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen (note 18) -27 717 018

Andre inntekter

Renteinntekter bankinnskudd drift 3 760 195

Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen

Forvaltningskostnader 343 355

Resultat av ikke-teknisk regnskap -24 300 179

Totalresultat

-65 563 475

Overføringer og disponeringer

Avsatt til/overført fra (-) garantifond (note 12 og 13) -65 563 475

Sum disponeringer

-65 563 475

Balanse

Eiendeler i selskapsporteføljen

31.12.08

01.01.2008

Investeringer

Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost

Obligasjoner som holdes til forfall (note 2)

60 798 869

13 706 587

Bolig- og forretningslån (note 3)

9 232 153

5 736 630

Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost

70 031 022

19 443 217

Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

Aksjer og andeler (note 4)

75 395 142

63 877 538

Obligasjoner (note 5)

159 586 293

112 173 569

Finansielle derivater (note 6)

0

668 454

Bankinnskudd (note 7)

15 728 314

12 306 885

Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

250 709 749

189 026 447

Sum investeringer i selskapsporteføljen

320 740 771

208 469 664

Fordringer

Kundefordringer (note 8)

80 787 285

75 149 815

Fordring meglere

0

698 001

Sum fordringer

80 787 285

75 847 816

Andre eiendeler

Bankinnskudd drift

15 997 088

174 207 656

Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke-mottatte inntekter

Opptjent ikke-fakturert premie

2 285 925

171 977

Opptjent utbytte

2 214 882

3 018 886

Forskuddsbetalte kostnader

324 920

298 773

Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter

4 825 727

3 489 636

Sum eiendeler i selskapsporteføljen

422 350 871

462 014 772

Eiendeler i kundeporteføljene

Investeringer i kollektivporteføljen**Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost**

Obligasjoner som holdes til forfall (note 2)	727 791 811	265 290 052
Bolig- og forretningslån (note 3)	<u>110 513 326</u>	<u>111 032 093</u>
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	<u>838 305 137</u>	<u>376 322 145</u>

Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

Aksjer og andeler (note 4)	902 516 244	1 236 345 422
Obligasjoner (note 5)	1 910 324 964	2 171 111 822
Finansielle derivater (note 6)	0	12 937 892
Bankinnskudd (note 7)	<u>188 275 512</u>	<u>238 198 930</u>
Sum finansielle eiendeler som måles i virkelig verdi	<u>3 001 116 720</u>	<u>3 658 594 065</u>
Sum investeringer i kollektivporteføljen	<u>3 839 421 857</u>	<u>4 034 916 210</u>
Sum eiendeler i kundeporteføljene	<u>3 839 421 857</u>	<u>4 034 916 210</u>
Sum eiendeler	<u>4 261 772 728</u>	<u>4 496 930 982</u>